

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2016 roku

Sąd Apelacyjny w Poznaniu w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Kordowiecki

Protokolant: st. sekr. sąd. M. Z.

przy udziale Prokuratora Prok. R.. P. U.

po rozpoznaniu w sprawie **M. S.**

podejrzanej o przestępstwa z art. 56 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i inne

zażalenia obrońcy podejrzanej

na postanowienie Sądu Okręgowego w Z. z dnia 31 maja 2016 roku w sprawie II Kp 433/16

o przedłużeniu stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania

na podstawie art. 437 k.p.k. oraz art. 249§1 k.p.k., art. 258§2 k.p.k. i art. 275 k.p.k.

postanawia

zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że uchylić zastosowane wobec podejrzanej M. S., córki K. i H. zd. G., urodzonej (...) w Ś., zam. W., ul. (...) postanowieniem Sądu Rejonowego we W. z dnia 9.03.2016 r., sygn. akt II Kp 42/16 (Ds. 30.2016) tymczasowe aresztowanie i w miejsce tego środka zapobiegawczego oddać podejrzaną pod dozór Policji, zobowiązując ją do zgłaszania się trzy razy w tygodniu – w poniedziałki, środy i piątki do Komendy Powiatowej Policji we W. w godzinach wyznaczonych przez Komendanta tej jednostki Policji, zakazując podejrzanej opuszczania miejsca swojego zamieszkania, tj. miejscowości W. i nakazując jej zgłaszanie się na wezwania właściwych organów procesowych prowadzących niniejsze postępowanie karne.

UZASADNIENIE

M. S. jest podejrzana o popełnienie przestępstw z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy z 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, z art. 59 ust. 1 oraz z art. 62 ust. 1 w/w ustawy. Podejrzana została tymczasowo aresztowana na mocy postanowienia Sądu Rejonowego we W. z dnia 9 marca 2016 roku w sprawie II Kp 42/16 na okres trzech miesięcy, tj. do dnia 6 czerwca 2016 roku, godz. 8:35. Zaskarżonym postanowieniem z dnia 31 maja 2016 roku w sprawie o sygn. akt II K 433/16 Sąd Okręgowy w Z., działając na wniosek prokuratora Prokuratury Rejonowej w N. z dnia 24 maja 2016 r. złożony w ramach prowadzonego śledztwa w sprawie 3 Ds. 71.2016 przedłużył stosowanie wobec podejrzanej środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania na okres dwóch miesięcy, tj. do dnia 5 sierpnia 2016 roku, godz. 8:35. W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Okręgowy stwierdził duże prawdopodobieństwo popełnienia przez podejrzaną zarzucanych jej przestępstw, wskazując na zgromadzony dotychczas w trakcie postępowania materiał dowodowy. Jako przesłanki szczególne tymczasowego aresztowania wskazano: uzasadnioną obawę matactwa procesowego oraz grożącą podejrzanej surową karę.

Zażalenie na powyższe orzeczenie wywiódł obrońca podejrzanej M. S., zaskarżając je w całości i zarzucając:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę a to:

- błędne przyjęcie przez Sąd I instancji, iż przedłużenie okresu tymczasowego aresztowania w stosunku do podejrzanej jest niezbędne w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania,

- błędne przyjęcie, iż istnieje uzasadniona obawa utrudniania postępowania przez podejrzaną poprzez nakłanianie innych osób do składania fałszywych zeznań i wyjaśnień,

- błędne przyjęcie, iż podejrzanej grozi surowa kara;

2. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia a to art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez dowolne przyjęcie, iż na obecnym etapie postępowania:

- wobec podejrzanej zachodzą przesłanki stosowania tymczasowego aresztowania wskazane w art. 249§1 k.p.k. oraz art. 258§1 pkt 2 k.p.k.,

- zachodzą szczególne okoliczności sprawy, przez które nie można było ukończyć postępowania przygotowawczego w terminie 3 miesięcy, co na podstawie art. 263§2 k.p.k. uzasadnia przedłużenie okresu stosowania tymczasowego aresztowania wobec podejrzanej

i w oparciu o te zarzuty wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia, ewentualnie o jego zmianę i zastosowanie w miejsce tymczasowego aresztowania nieizolacyjnych środków zapobiegawczych w postaci poręczenia majątkowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

W ocenie Sądu Apelacyjnego zażalenie obrońcy podejrzanej okazało się zasadne.

Należy zgodzić się z treścią zaskarżonego postanowienia, iż w sprawie tej aktualnie występuje duże prawdopodobieństwo popełnienia przez podejrzaną M. S. zarzucanych jej przestępstw. Słusznie bowiem w tym względzie Sąd I instancji odwołuje się do treści wyjaśnień samej podejrzanej, w których przyznała się do winy i opisała okoliczności procederu związanego ze sprzedażą przez nią środków odurzających w postaci marihuany, jak również związanych z okolicznościami nabywania tych środków, jak i osób, które od niej je nabywały oraz do treści wyjaśnień współpodejrzanego T. M., który w sposób w zasadzie zbieżny z wyjaśnieniami podejrzanej przedstawił okoliczności związane z nabywaniem od niej marihuany a także do oględzin miejsca pobytu podejrzanej, w trakcie których ujawniono nieznaczne ilości marihuany. Dowody te więc wskazują jednoznacznie na występowanie ogólnej przesłanki stosowania środków zapobiegawczych określonej w art. 249§1 k.p.k., której to przesłanki skarżący nie stara się nawet kwestionować.

Należy także zgodzić się z Sądem I instancji, iż podejrzanej realnie grozi surowa kara pozbawienia wolności, o której mowa w art. 258§2 k.p.k. Mając bowiem na uwadze liczbę osób, którym „sprzedawała” narkotyki, jak i znaczne ilości marihuany, którą dystrybuowała w warunkach art. 56 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawowe zagrożenie karą przewidziane w treści tego przepisu (od 2 do 12 lat pozbawienia wolności) należy realnie prognozować, iż podejrzanej grozi wymierzenie za zarzucane jej przestępstwa łącznie kara surowa, której minimalny próg został wskazany w treści przepisu art. 258§2 k.p.k. Nie ma więc racji skarżący obrońca podejrzanej, iż w realiach tej sprawy nie występuje realne zagrożenie wymierzenia podejrzanej surowej kary. Wprawdzie podejrzana przyznała się do winy i dość szczegółowo opisała swój i innych osób proceder narkotykowy, jednakże późniejszym odwołaniem swoich wyjaśnień, pod warunkiem oczywiście oceny tych wyjaśnień za niewiarygodne, która to ocena nastąpi dopiero na etapie wyrokowania, podejrzana niejako sama zdecydowanie dyskredytuje ważką okoliczność łagodzącą, jaką jest właśnie szczere przyznanie się do winy, co oczywiście musi się przekładać na prognozowanie w zakresie możliwej do orzeczenia kary. Nie ulega przy tym wątpliwości, iż surowość grożącej kary jest samoistną podstawą zastosowania tymczasowego aresztowania, jak również jego przedłużenia, co znajduje szerokie potwierdzenie w judykaturze (por.: uchwała składu 7 sędziów SN z dnia 19 stycznia 2012 r., I KZP 18/11, OSNKW 2012/1/1; postanowienie SN z dnia 21 listopada 2012 r., V KK 220/12, LEX nr 1228650; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 9 lipca 2008 roku, II AKz 480/08, postanowienie Sądu Apelacyjnego we

Wrocławiu z dnia 6 lutego 2008 roku, II AKz 65/08). Powyższe zaś odnosi się do stosowania każdego innego środka zapobiegawczego a to z uwagi na treść przepisu art. 258§4 k.p.k., który w zależności od rodzaju i charakteru obaw wskazanych we wszystkich wcześniejszych paragrafach art. 258 k.p.k. pozwala na taki dobór środka zapobiegawczego, który będzie w pełni wystarczający do osiągnięcia celów stawianych przed konkretnym środkiem, tj. do osiągnięcia celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania. Skoro bowiem na podstawie art. 258§2 k.p.k. można stosować środek zapobiegawczy najsurowszego rodzaju, to tym bardziej można stosować środki zapobiegawcze o charakterze wolnościowym.

Za słuszny natomiast uznać należy zarzut zażalenia dotyczący ustalenia przez Sąd I instancji, iż istnieje uzasadnione podejrzenie, że podejrzana może utrudniać dalsze postępowanie przygotowawcze. Sąd Okręgowy bowiem powołał się na przesłankę z art. 258§1 pkt 2 k.p.k., nie wskazując jednak na żadne konkretne okoliczności faktyczne, które tę przesłankę by uzasadniały. Należy zauważyć, iż argumentami wskazującymi na występowanie tej realnej obawy mactwa procesowego mają być nieprzesłuchanie wszystkich nabywców środków odurzających od podejrzanej, jak i zmienność jej wyjaśnień. Jednakże na te argumenty należy również spojrzeć poprzez pryzmat przesłanki specjalnej określonej w art. 263§2 k.p.k., sprowadzającej się do niemożności ukończenia postępowania przygotowawczego (tu: w terminie 3 miesięcy, licząc od dnia zatrzymania podejrzanej) „ze względu na szczególne okoliczności sprawy”. Przez pojęcie szczególnych okoliczności sprawy zgodnie z art. 263 § 2 k.p.k. rozumie się niemożność zakończenia postępowania w terminie określonym w art. 263 § 1 k.p.k. z powodu obiektywnie występujących przeszkód natury faktycznej, dowodowej i proceduralnej, które w efekcie tamują przebieg postępowania przygotowawczego (patrz: postanowienie SA w Lublinie z 6 października 1999 r., II AKz 240/99, Prok. i Pr.-wkł. 2000, nr 5, poz. 24). Szczególne okoliczności sprawy, które uzasadniają stosowanie tymczasowego aresztowania ponad okres podstawowy, są zazwyczaj związane z tym, że prowadzona sprawa jest wieloosobowa, dotyczy różnych wątków, zachodzi konieczność przeprowadzenia czynności w drodze pomocy prawnej, przeprowadzenia dowodów ze specjalistycznych opinii, przeprowadzenia obserwacji sądowo-psychiatrycznej itp. Wprawdzie termin „szczególne okoliczności sprawy” jest określeniem nieostrym, to jednak należy przez niego rozumieć sytuacje, które obiektywnie uzasadniają stosowanie tymczasowego aresztowania ponad okres 3 miesięcy. Czas stosowania zasadnego tymczasowego aresztowania należy oceniać także przez pryzmat sprawności przebiegu niezbędnych czynności procesowych w prowadzonym postępowaniu karnym (por. wyrok SN z 3 marca 2009 r., II KK 266/08, OSNwSK 2009, poz. 582). Należy jednak pamiętać, że takimi „szczególnymi okolicznościami sprawy” nie są stwierdzenia zawarte we wniosku prokuratora o przedłużenie tymczasowego aresztowania na podstawie wskazanego przepisu tylko z tego powodu, że zachodzi potrzeba zbierania kolejnych dowodów po to, by wyjaśnić wszystkie istotne okoliczności sprawy oraz ewentualnie postawić podejrzanemu nowe bądź zmienione zarzuty (por. postanowienie SN z dnia 12 marca 2009 r., WZ 15/09, Biul. PK 2009/5/50). Tymczasem stwierdzić należy, iż podejrzana M. S. jeszcze przed zastosowaniem wobec niej tymczasowego aresztowania, podczas wyjaśnień składanych w dniu 8.03.2016 r. przyznała, iż udzielała marihuanę T. M., nadto wskazała, że marihuanę sprzedała także K. M., W. S., D. B. oraz dziewczynie o imieniu (...), przy czym ostatni raz uczyniła to w styczniu 2016 r. a potem dała sobie z tym spokój, zaś tę marihuanę nabyła od P. Ł. (k. 457-459), co potwierdziła w dniu następnym przed prokuratorem (k. 471-473) i przed Sądem Rejonowym we Wschowie podczas posiedzenia w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania (k. 479). Znając więc takie wyjaśnienia podejrzanej, w celu weryfikacji ich prawdziwości podczas śledztwa powinny zostać przesłuchane osoby wymienione przez podejznaną. Okazuje się, że T. M. jako podejrzany pierwszy raz był przesłuchany już w dniu 2.03.2016 r. (k. 398-400) i potem jeszcze był kilkukrotnie słuchany, podtrzymując co do zasady swoje wyjaśnienia. W charakterze świadków zostali przesłuchani w dniu 8.03.2016 r. D. B. (k. 555) oraz w dniu 29.04.2016 r. K. M. (k. 1215) a w charakterze podejznanego w dniu 12.05.2016 r. został przesłuchany P. Ł. (k. 1140-1143). Nie jest natomiast wiadomym, dlaczego nie przesłuchano osoby o imieniu (...), bowiem prokurator we wniosku nie wskazał na dowody, z których by wynikało, że przesłuchanie tej osoby jest niemożliwe, mimo że ustalono jej dane personalne, co wynika jasno z postanowienia o uzupełnieniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów (w punkcie III), które zostało sporządzone przez prokuratora w dniu 6.05.2016 r. (k. 1073-1074) i ogłoszone podejrzanej podczas przesłuchania w dniu 9.05.2016 r. (k. 1075-1078). Skoro zaś w przypadku podejrzanej M. S. w sprawie występowały do wykonania nieskomplikowane czynności procesowe w postaci przesłuchania wymienionych wyżej osób, ustalono personalia nieprzesłuchanej osoby oraz przedstawiono podejrzanej uzupełnione zarzuty, to w świetle tego, co wyżej powiedziano, nie sposób uznać, by

w sprawie podejrzanej wystąpiły „szczególne okoliczności sprawy”, które nie pozwoliły na ukończenie postępowania przygotowawczego w trzymiesięcznym terminie, licząc od dnia 8.03.2016 r. (zatrzymania podejrzanej). Natomiast prawem procesowym podejrzanej była zmiana złożonych wcześniej wyjaśnień a tym samym z tego prawa nie można czynić na niekorzyść podejrzanej zarzutu, że w związku z tą zmianą pojawiła się uzasadniona obawa nakłaniania przez podejrzaną innych osób do składania fałszywych zeznań lub wyjaśnień, tym bardziej, że treść wyjaśnień podejrzanej na występowanie takiej obawy nie wskazuje. Nie można natomiast z powodu skorzystania z tych uprawnień procesowych podejrzanej wywodzić, iż ta zmiana wyjaśnień, to te „szczególne okoliczności sprawy”, o których mowa w art. 263§2 k.p.k., tym bardziej, że zeznania te nie zawierają żadnych okoliczności wskazujących na konieczność poszukiwania nowych dowodów w celu weryfikacji wskazanych przez podejrzaną faktów dotychczas nieznanymi. Odwołanie się przez prokuratora do konieczności wykonania konkretnych czynności procesowych (konfrontacji) nie stanowi podstawy do przedłużenia tymczasowego aresztowania na podstawie art. 263§2 k.p.k., bowiem stwierdzenie o konieczności zebrania kolejnych dowodów w sprawie nie należy do „szczególnych okoliczności sprawy”, które nie pozwoliły na ukończenie postępowania przygotowawczego, o czym już wyżej wspomniano. Jak również wspomniano, prokurator we wniosku nie wskazał na dowody, z których wynikałaby niemożność przesłuchania ustalonego świadka, przy czym nie wiadomo czy w ogóle to przesłuchanie będzie możliwe a jeżeli będzie, to kiedy. Sąd I instancji jedynie bardzo enigmatycznie odwołał się do tych „szczególnych okoliczności sprawy” nie starając się nawet wykazać, że one faktycznie w dotychczasowym śledztwie istniały.

Powyższe więc przemawia za zasadnością podniesionych przez obrońcę podejrzanej zarzutów, iż w niniejszej sprawie ani nie występuje uzasadniona obawa mactwa procesowego ze strony podejrzanej, o której mowa w art. 258§1 pkt 2 k.p.k., ani też przesłanka specjalna w postaci niemożności ukończenia postępowania przygotowawczego w terminie określonym w art. 263§1 k.p.k. ze względu na występowanie „szczególnych okoliczności sprawy”.

Nie ma więc aktualnie podstaw do przedłużenia wobec podejrzanej M. S. tymczasowego aresztowania na podstawie art. 263§2 k.p.k. i dlatego też Sąd odwoławczy, zmieniając zaskarżone postanowienie, nie uwzględnił wniosku prokuratora o to przedłużenie. Mając przy tym na uwadze konieczność zabezpieczenia dalszego toku postępowania karnego z uwagi na wskazane wyżej przesłanki ogólną i szczególną stosowania środków zapobiegawczych, tym bardziej, że ta konieczność wynika z wykonywania dalszych czynności procesowych, jak i rodzajów zarzutów, jakie ciążyą na podejrzanej w związku z ogólnie pojętym „handlem” narkotykami, Sąd Apelacyjny uznał, iż należy stosować wobec podejrzanej inny środek zapobiegawczy o charakterze wolnościowym i dlatego też w miejsce uchylonego tymczasowego aresztowania oddał podejrzaną pod dozór Policji na warunkach wskazanych w treści orzeczenia.

Bez wątplenia ten środek zapobiegawczy będzie wystarczający dla osiągnięcia celów procesowych, o których mowa w treści art. 249§1 k.p.k.

M. K.

Niniejsze orzeczenie jest prawomocne i wykonalne z dniem 22.06.2016r.

P., dnia 22.06.2016r.

Sędzia Sądu Apelacyjnego

M. K.

Pouczenie:

Postanowienie jest prawomocne i nie podlega zaskarżeniu